

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

ROLVERDELING

Kajafas
Annas
Midas
Barnabas
Jozef van Arimatea
Nicodemus
Nathaniël
Jezus
Cajus
Rufus
Helena
1e Getuige
2e Getuige
Judas
Petrus
1e Bewaker
2e Bewaker
3e Bewaker

Het gebeuren speelt zich af in de raadzaal van Kajafas' paleis.

(Kajafas en de raadsleden komen in opgewekte stemming de raadzaal binnen en gaan naar hun zetels. Alleen Jozef van Arimatea en Nicodemus kijken ernstig.)

KAJAFAS : *(Laat zich vergenoegd in zijn zetel neer.)* Ik verklaar de zitting van het Sanhedrin voor geopend. *(Wacht en kijkt glimlachend naar de raadsleden.)* Ik geloof dat dit de heugelijkste dag van ons leven wordt, broeders: we hebben de opruier eindelijk in onze macht... dank zij één van zijn... apostelen. *(hoongelach; alleen Jozef en Nicodemus blijven ernstig)* Zijn aanhouding is onopvallend kunnen verlopen, zonder opschudding te verwekken bij het volk! Ik heb enkel het presidium van het Sanhedrin laten samenroepen omdat deze zaak als kortgeding moet afgedaan worden: het paasfeest is immers vlakbij... Het staat boven alle twijfel verheven dat onze *(smalend)* "profeet" 70 maal de doodstraf - waartoe we hem met genoeg zullen veroordelen - verdient, maar er moet een proces zijn. We vellen ons vonnis en verwijzen hem door naar de landvoogd die, volgens overeenkomst, ons verdikt zal bekrachtigen.

ANNAS : Betreffende schuld, proces, doodstraf, ben ik het volledig met u eens Kajafas, maar u mag niet uit het oog verliezen dat wij, drie jaar lang, door dat heerschapp op de grofste manier werden beledigd en bespot. Mijzelf schold hij, midden van het volk, voor "wit-gepleisterd graf, langs buiten schoon maar binnenin vol bederf". Hij heeft het volk tegen ons opgezet, aan ons doen twifelen!... Alhoewel de tijd dringt, moeten we toch - volgens mij - de gelegenheid die ons nu onverwacht geboden wordt, aangrijpen om hem eens te laten voelen dat met de hogepriester, schriftgeleerden en ouderlingen van het volk niet gesold wordt. Gun ons het genoeg hem - op onze beurt - de mond te snoeren en zijn neus in het vuil te

wrijven waarmee hij ons heeft beklad! (*instemmend gemompel*)

KAJAFAS : (*welwillend*) Goed, goed! Ik zal de zaak in die zin leiden. De Nazarener zal niet veel noten meer op zijn zang hebben wanneer hij hier buiten komt.

MIDAS : Maar, vertel eens Kajafas, hoe is hij in onze handen gevallen? Ik was volkomen verrast toen men mij, een uur geleden meldde dat hij gevangen was en dat ik op deze speciale rechtszitting verwacht werd.

KAJAFAS : (*Wendt zich glimlachend tot Barnabas*) Vertelt u het maar, Barnabas.

BARNABAS : (*geleid*) Wel, eenvoudig. Bij valavond kreeg ik bezoek van een zekere Judas Iskariot. Hij zag er erg gejaagd uit. Hij vroeg me hoeveel ik er voor over had om Jezus van Nazareth in handen te krijgen. Ik keek hem verwonderd aan: het klonk zo onwaarschijnlijk. Omdat ik niet onmiddellijk reageerde gaf hij enkele bijzonderheden en vertelde ten slotte dat hij... een apostel van hem was! (*algemeen gelach*) Ik dacht snel na en beloofde hem dertig zilverlingen. Hij hapte dadelijk toe. Nadat ik hem de muntstukken had overhandigd zei hij dat ik zijn 'meester' - zo noemde hij hem! - in de Olijfhof zou aantreffen: ik moest er dus enkel met wat krijgsknechten op af gaan. Om te vermijden dat ik in het duister een verkeerde zou klissen, beloofde die Judas me dat hij zijn 'meester' zou kussen.

KAJAFAS : U hebt prachtig werk geleverd, Barnabas. In naam van het Sanhedrin wens ik u geluk. Maar, ga verder...

BARNABAS : (*Denkt een ogenblik na en zegt dan lachend*) Wel, in de Olijfhof lagen al zijn 'apostelen' te slapen en toen we Jezus vastgrepen, zijn ze allemaal, van de eerste tot de laatste, hals over kop op de vlucht geslagen. (*algemeen gelach*) Tegenstand was er dus niet...

(Jozef van Arimatea steekt de hand op om het woord te vragen.)

KAJAFAS : *(welwillend)* Spreek, Jozef van Arimatea.

JOZEF : *(ernstig)* Hoge priester, broeders: ik kan me niet van de indruk ontdoen dat wij ons, met een geding tegen Jezus van Nazareth, op een glibberig pad begeven. *(verwonderd gemompel. Kajafas doet teken met de hand om stilte te vragen.)*

KAJAFAS : En waarom, Jozef?

JOZEF : *(Houdt geen rekening met de vraag van Kajafas)* Zo ik u een raad mag geven: laten wij onze handen van hem afhouden. Ik heb de Nazarener vanaf het begin van zijn prediking onder het volk in het oog gehouden. Als schriftgeleerde was ik aanvankelijk wantrouwig, maar *(luid gemompel)* - onderbreek me niet! - maar langzamerhand ben ik zijn lering gaan waarderen: ik voel ze aan als een frisse wind die over een verhitte akker waait. Natuurlijk, was ik af en toe niet helemaal akkoord met wat hij zei of deed, maar, alles in zijn geheel, nuchter en objectief bekeken, vind ik het onverantwoord mordicus zijn dood te eisen.

KAJAFAS : U praat alsof u een leerling van hem bent! *(diepe afwachtende stilte.)*

JOZEF : *(na wat aarzeling)* Nee... ik ben... een simpatisant. Er steekt veel waarheid in wat hij zegt. *(verontwaardigde reactie.)*

ANNAS : *(fel gestoord)* Heb je van je leven! En dat zetelt in de hoge raad! U bent hier niet meer op uw plaats, Jozef!

JOZEF : *(beslist)* Ik ben schriftgeleerde net als u, Annas en in die hoedanigheid ben en blijf ik lid van de hoge raad! Ik mag er toch 'n eigen opinie op na houden, niet? Ik zie het werkelijk als een dienstbetoon u te waarschuwen voor ondoordachte, overhaaste beslissingen

die zich wel eens tegen ons kunnen keren. Nogmaals:
laat die man met rust!

KAJAFAS : U ontgoochelt me diep, Jozef. Ik wist niet dat het
verraad...

JOZEF : (*springt verontwaardigd op*) Ik protesteer! Een
verschil van mening is, mij dunkt, nog geen verraad!
Ik zeg wat ik denk en daar blijf ik bij!

KAJAFAS : (*is de discussie beu*) Wat er ook van zij: niet u,
maar wij allemaal samen zullen beslissen...

BARNABAS : (*onderbreekt boos*) Mij heeft uw 'held' uitge-
scholden voor 'addergebloed' en 'huichelaar', mij, 'n
lid van het Sanhedrin! Dàt vergeef ik hem nooit!
Boeten zal hij!

KAJAFAS : (*gaat zelfzeker verder*) ...en over het vonnis
bestaat niet de minste twijfel, Jozef van Arimatea.
Als uw (*smalend*) geweten in opstand komt omdat wij de
onvergankelijke rechten van God tegen die profeet-
avonturier willen beveiligen, dan staat het u vrij de
raadzaal te verlaten. (*Iedereen kijkt met spanning
naar Jozef die voor zich uit staart maar niets zegt.
Na een poos zegt de hogepriester.*) Laat beschuldigde
binnen!

(*De raadsleden kijken belangstellend naar de kant waar
Jezus te voorschijn komt. Hij wordt geboeid
voortgestoten door een knecht. Zijn haar is wat in de
war, zijn kleed gescheurd en op het gelaat zijn sporen
van slagen.*)

BARNABAS : (*Grinnikend en op succes uit.*) Hij ziet er
wat... verfomfaaid uit, broeders, maar dat is zijn
eigen schuld: mijn knechten hebben hem - wellicht iets
te hardhandig - ertoe willen overhalen een mirakel te
doen en zij waren - begrijpelijk - niet opgetogen toen
ze vaststelden dat de inderhaast aangesleurde ton

water, water blééf... Ze willen zo graag dat het...
wijn zou worden... (*gelach*)

KAJAFAS : (*trionfantelijk*) Daar hebben we hem dan, broe-
ders. De man die ons durfde te tarten, beledigen; die
de wet van Mozes zou herzien en verbeteren. Zie hem
daar nu staan! (*Jezus kijkt hem ernstig aan*) Zo! Zeg
het nu eens profeet... Je staat hier voor een elite-
publiek: allemaal wetgeleerden! Vertel ons wat over je
leer, over het rijk der hemelen waar je zo goed thuis
bent. Of liever: voorzeg eens iets! (*De raadsleden
kijken geamuseerd naar Jezus.*)

JEZUS : Zo ge iets wilt weten, vraag het dan aan hen die mij
beluisterd hebben. Ik heb immers altijd in het
openbaar onderwezen, zodat iedereen het horen kon.
Wanneer ik u nu iets zou zeggen, zoudt ge me toch niet
geloven of vrij laten.

BEWAKER : (*geeft Jezus een kaakslag*) Is het zo dat je de
hogepriester antwoordt?

JEZUS : (*kijkt zijn bewaker aan*) Waarom slaag je mij? Heb
ik soms iets verkeerd gezegd? Zo ja: bewijs het...

KAJAFAS : (*Zonder overtuiging tot de bewaker*) Laat dat! Hij
heeft me helemaal niet beledigd: wij zijn die grove
taal van hem gewoon. We krijgen hem wel klein! (*tot
Jezus*) Ik wacht dus op een les, een uitleg. (*Kijkt
naar de raadsleden.*) Of zijn er soms raadsleden die
een mirakel wensen? (*Gelach. Jezus reageert niet en
dat prikkelt de hogepriester.*)

BARNABAS : (*boos tot Jezus*) Ben je soms doof? Laat je
superieure koppigheid maar varen. Vergeet het, zo je
hoopt levend uit onze handen te geraken!

JOZEF : (*kalm maar beslist*) Ik stel er prijs op uitdrukke-
lijk objectiviteit te vragen. Wij hebben niet het
recht iemand op grond van gevoelsargumenten te ver-
oordelen. Ik sta erop dat beschuldigde gehoord wordt.

BARNABAS : (*onderbreekt geprikkeld*) Gehoord?... Hij doet
zijn mond niet open!

JOZEF : ...dat er niet gedreigd wordt, en dat we zouden luisteren naar getuigenverklaringen. Pas daarna zullen we oordelen.

KAJAFAS : (*ontnuchterend*) **Ik** leidt de zaak, Jozef. Ik hoop dat u niet aan mijn onpartijdigheid twijfelt.

JOZEF : Wel, om de waarheid te zeggen, hogepriester, ik vind het hoogstbevreedend en onze hoge vergadering onwaardig, dat bijna iedereen hier, reeds een vonnis geveld heeft...

KAJAFAS : (*heel boos*) Zijn er soms niet genoeg redenen voorhanden om, zonder verder omhaal van woorden en in geweten te verklaren dat hij de dood schuldig is? Hij heeft God gelasterd! Hij geeft zich uit voor Gods zoon! Denk eens aan! Hij treedt openlijk de wet van Mozes met de voeten. Beledigt ons, die aangesteld zijn om de wet stipt te doen naleven...

NICODEMUS : (*schamper*) Dat zegt u goed, Kajafas: doén naleven...

KAJAFAS : (*veert op, iedereen staart Nicodemus aan*) Bent u soms ook een... simpatisant van (*wijst naar Jezus*) die daar?

NICODEMUS : (*Ernstig - vastberaden*) Inderdaad! Bij het begin was ik, net als u, broeders, Jezus vijandig gezind. Ik ben uiteraard een scepticus. Maar stilaan ben ik gaan nadenken. Die man fascineerde mij...

KAJAFAS : (*bitter*) U vertelt ongeveer dezelfde onzin als Jozef van Arimatea...

NICODEMUS : (*negeert de woorden van Kajafas*) Op een nacht ben ik naar hem toegegaan; mijn hart was onrustig. Ik wou eerlijk zijn met mezelf en ook met u, broeders: ik wilde me - in alle objectiviteit - overtuigen van de werkelijke waarde van zijn leer... Het gaat immers niet op, zomaar klakkeloos eenieder die nieuwe woorden spreekt als godslasteraar te doodverven... We hebben lange tijd gepraat, en dat gesprek heeft een groot licht in mijn ziel ontstoken. (*Staat langzaam op en*

zegt als in vervoering.) Zo iemand niet herboren wordt uit water en geest kan hij het koninkrijk van God niet binnen gaan...

ANNAS : *(als getergd, schreeuwt)* Uw "bekeringsgeschiedenis" interesseert ons niet!

NICODEMUS : *(Praat onverstoorbaar verder.)* Zo lief heeft God de wereld gehad dat hij zijn enige zoon heeft gegeven, opdat allen die in hem geloven niet verloren zouden gaan, maar het eeuwig leven zouden hebben...

BARNABAS : *(tot Kajafas, eisend)* Doe hem zwijgen, Kajafas!

(Kajafas is erg verveeld. De raadsleden mompelen misnoegd. Nicodemus verheft de stem om boven het gerucht verstaanbaar te blijven.)

NICODEMUS : Het licht is in de wereld gekomen maar de mensen beminden de duisternis meer dan het licht, want hun werken waren boos en allen die het kwaad doen, haten het licht. Maar wie naar de waarheid handelt, komt tot het licht, opdat moge blijken dat zijn werken in God zijn verricht... *(even geladen stilte)* Die woorden, broeders, zijn in mijn ziel blijven hangen en hebben me tot trouwe volgeling van Jezus van Nazareth gemaakt!

KAJAFAS : *(bitter)* En nu hoopt u dat wij, op onze beurt, in die val van mooipraterij zullen lopen die de Nazarener heeft opgesteld om naïvelingen als u te vangen! *(kijkt verbolgen naar de raadsleden)* Broeders, hier zitten wolven onder de schapen. Wij worden door de onzen laf in de rug aangevallen. Ik verzoek u beiden, Jozef van Arimatea en Nicodemus deze raadzaal te verlaten!

JOZEF : *(kordaat)* Wij blijven! Wij steunen ons op ons recht als schriftgeleerden! Ik waarschuw u dat wij erover zullen waken, dat alles hier volgens de wet van Mozes - waarop u zich daarnet hebt beroepen - zal verlopen. *(afkeurend gemompel)*

KAJAFAS : (*heel boos, sist*) Heb je van je leven! (*Herwint plotseling zijn energie.*) Goed! Ik zal de bewijzen leveren dat die Jezus daar, die er waarachtig in slaagde ook uw hoofd op hol te brengen, een gemene volksmisleider en fantast is, die er enkel op uit is om tweedracht te zaaien en dat daarvoor alle middelen goed zijn, tot en met het beledigen van God!

JOZEF : (*bedwaard*) Ik moge er u en de broeders op wijzen dat Jezus van Nazareth werkelijk al weldoende is rondgegaan. (*gemompel*) Het is u heel zeker bekend, dat hij met ontelbare mirakelen heeft bewezen méér dan enkel een begenadigd man te zijn...

GEROEP : Beelzebub! Door de duivel! Hij is een trawant van de onderwereld!

JOZEF : (*nuchter*) Daardoor komt het wellicht dat hij zoveel duivels heeft uitgedreven... (*met aandrang*) Nee, broeders. Luister toch naar mij! Toen Jezus met zijn prediking begon, heeft hij zich in de Jordaan laten dopen door Joannes. Er zijn getuigen genoeg die dan de wondere stem uit de hemel hebben gehoord: "Hij is mijn welbeminde zoon. Luister naar hem!"

ANNAS : (*nuchter*) Ik heb dergelijke "getuigen" laten onder- vragen. Eerst waren zij er zeker van dat ze de 'stem' gehoord hadden, maar toen de vraag nogmaals gesteld werd, waren ze niet meer zo positief. (*kijkt triom- fantelijk naar Jozef.*)

JOZEF : (*Kijkt Annas veelbetekenend aan en zegt traag.*) Ik kèn uw wijze van onderhoren, Annas... vooral wanneer het er op aan komt iets tegen Jezus van Nazareth te vinden.

ANNAS : (*springt beledigd op*) Hogepriester! Hoort u dat? Ik eis...

KAJAFAS : (*kalmerend*) Och, stoor u niet aan hem, Annas. Hij is het niet waard. Hebt u het werkelijk nog niet door, dat hij onder één hoedje speelt met de profeet?

MIDAS : (*schuchter*) Mag ik beschuldigde een vraag stellen, hogepriester?

KAJAFAS : (*welwillend*) Ga uw gang, Midas.

MIDAS : Ik verlang dat beschuldigde ons zou zeggen waar hij de broden en de vissen vandaan heeft gehaald om de vijfduizend mensen te voeden, die hem in de woestijn waren gevolgd. (*Allen kijken verwachtend naar Jezus die blijft zwijgen. De bewaker port hem aan.*)

KAJAFAS : (*autoritair tot Jezus*) Er werd je iets gevraagd! (*stilte*)

ANNAS : (*spottend*) Ik vermoed dat Elias alles met zijn vurige wagen heeft aangebracht... (*gelach*)

BARNABAS : Nee, per walvis... Denk aan Jonas! (*algemeen gelach*)

MIDAS : (*enigszins gestoord*) In de woestijn, zeker...

BARNABAS : Op een mirakel min of meer komt het bij hem niet aan, weet u, Midas?

(*Het stilzwijgen van Jezus hindert hen. Daarom wordt tot een volgende vraag overgegaan.*)

NATHANIEL : (*Steekt de hand op om stilte te vragen. Met trage stem zegt hij:*) We weten allemaal dat Jezus van Nazareth veel parabellen heeft verteld en dat die dingen meestal beledigend voor ons waren. Het ligt niet in mijn bedoeling onze kostbare tijd aan die verhaaltjes te verspillen maar ik wou toch uw welwillende aandacht vragen voor één van zijn fabels omdat hij duidelijk de houding van beschuldigde tegenover ons illustreert. Zo ik me niet vergis ging het over een man die, door rovers zwaar mishandeld, zieltoegend langs de weg lag. (*Vraagt met opgestoken vinger alle aandacht.*) Nu komt het: onze verteller laat, één na één, twee mensen voorbij de stervende defileren: ze kijken toe, lopen om hem heen en... vervolgen hun weg. Wel broeders, die twee zijn een priester en een leviet, twee leden dus

van onze stand! Maar wat zien we dan? Opeens komt een samaritaan voorbij: (*gemompel*) die stijgt af, verzorgt de sukkelaar "liefderijk", laadt hem op zijn rijdier en voert hem ter verpleging mee. Is er klaarder bewijs dat beschuldigde de geestelijke overheid veracht en samenheult met de vijand van ons volk? Alsof wij niet aan liefdadigheid doen en helpen waar we kunnen!

JOZEF : Doen we dat werkelijk, Nathaniël? (*met forse stem*) Néé, wij helpen niét! Steeds zwaardere lasten op de schouders van het volk leggen, dat, jà! Wij zijn muggenzifters die schermen met de wet, overal gaan vertellen dat God een boeman is, een wreker, een lastpost. Wij smeden de naam van God tot een vlijmscherp zwaard dat we aan een zijden draadje de mensen boven het hoofd hangen. U zit hier allemaal als de vermoorde onschuld, maar u weet drommels goed waarover het gaat. Zeker, Jezus heeft ons terechtgewezen én beledigd, maar... met reden! (*protest*) Sta me toe dat ik vlakaf zeg wat ik denk: wij zijn liefdeloze schurken! (*groot tumult*)

KAJAFAS : (*roept boven het lawaai uit*) Jozef van Arimatea, in naam van de levende God bezweer ik u de raadzaal te verlaten!

JOZEF : (*Staat op en komt beslist in het midden staan.*) Wilt u God erbuiten laten, hogepriester? Ik neem geen woord terug van wat ik daarnet heb gezegd, integendeel: we leggen de mensen niet alleen onnoemelijke lasten op de rug - die we, nota bene zelf met geen pink aanraken - maar we deinzen er niet voor terug munt te slaan uit de situatie die we zelf scheppen!

BARNABAS : Maar... dat is ongehoord!

JOZEF : Inderdaad, Barnabas: u, net als de anderen, weten best dat wij aan liefdadigheid doen wanneer velen ons goed kunnen zien en dan "geven" we een kleinigheid van onze overvloed. (*Barnabas doet teken met de hand dat hij wil praten.*) Laat me uitspreken, Barnabas: straks

kunt u protesteren zolang als u wil... We gaan met een uitgestreken gezicht in het gezin van de armen parasiteren en matigen ons het recht aan te oordelen over wat binnen in het hart van de mensen omgaat. Welnu, broeders, die man daar, Jezus, die u zo graag zou hangen, heeft met zijn voorbeeld en prediking één enkel - u hoort het goed - één enkel element aan de oude wet toegevoegd, iets dat wij niet kenden, namelijk: de liefde (*gemompel*) Als zoon van God... (*groot tumult*)

ANNAS : (*veert op*) Hij lastert God! Hij lastert God!

JOZEF : (*vol vuur en overtuiging*) Ja, ik herhaal, als zoon van God heeft hij ons - als eerste - de overtuiging bijgebracht dat God de mensen lief heeft. God heeft, zonder enige verdienste van de mens, de wereld geschapen, het oude Israël uit Egypte geleid en het het beloofde land geschonken; vervolgens uit ballingschap naar Jeruzalem teruggebracht. Maar wát heeft dat volk gedaan? Gemord, gezondigd, afgoden gemaakt en vereerd. En omdat de barmhartigheid van God oneindig is, heeft hij dat volk niet vernietigd: hij heeft de profeten dingen laten zeggen die deden vermoeden dat hij iets wonderbaars voor de mensen wou uitwerken. De Messias, broeders, is de mensgeworden liefde van God en die liefde zal ons redden, een zin aan ons leven geven. Jezus heeft ons aangetoond, dat we eerst echt mens zijn als we onze evenmens beminnen als ons zelf. Dat is de enige 'misdad' die hij begaan heeft...

KAJAFAS : (*Boos en in het nauw gedreven.*) Het behoort tot onze zending eerbied voor de enige God in te prenten en de wet te doen naleven...

JOZEF : (*stoort zich niet aan de opmerking van Kajafas.*) U bent allen schrandere genoeg om in te zien dat de naleving van het liefdegebod dat Jezus predikt de menselijke verhoudingen grondig zal wijzigen: onze invloed zal verwateren, verdwijnen, en het juk, dat we